

Kerstvoorstellingen in en op gebouwen in Nederland

Stichting
tot behoud van erfgoed rond kerst
Nederland

Voorwoord

In Nederland is er een schat aan kerstvoorstellingen in en op gebouwen te vinden. Niet alleen kerstgroepen maar o.a. ook: glas in lood ramen, plafondschilderingen, doopvonten, altaarstukken en gevelstenen met kerstvoorstellingen.

Het leek ons een goed idee om deze gegevens en afbeeldingen eens te verzamelen in een boekwerk.

Het boekwerk telt inmiddels 755 pagina's en bevat informatie over 490 gebouwen en ca. 1020 afbeeldingen.

Veel beeldmateriaal hebben wij uit de kerstkaarten verzameling, die Chris Janssen aan onze Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst - Nederland heeft geschonken en de verkregen informatie n.a.v. een brief van Piet Wijnker aan de parochies van het Bisdom Haarlem in november 1995.

Ook mochten wij van de foto's op de website www.kerkfotografie.nl gebruik maken. Op deze website staan heel veel prachtige foto's, van kerken in Nederland, gemaakt door Diana Nieuwold.

Daarnaast is er ook veel informatie op het internet gevonden, zoals op de website www.verhaleninglasinlood.nl en <https://www.glasmalerei-ev.de/index.html> met enorm veel informatie over glas in loodramen van kerken in Limburg.

Probleem is wel, dat er in deze tijd veel, met name kerken, verdwijnen. Blijft het gebouw staan en krijgt het een andere functie, dan is de kans groot dat de vaste onderdelen bewaard blijven.

De losse stukken, zoals kerstgroepen vinden, mogelijk, hun weg naar andere kerken, musea of instellingen.

Wordt het gebouw afgebroken, dan gaan de vaste onderdelen zo goed als zeker verloren.

Het kan zijn, dat genoemde gebouwen inmiddels zijn afgebroken, of een andere bestemming hebben gekregen.

Van een aantal onderdelen hebben wij naast de afbeelding geen gegevens. Mocht u die hebben dan houden wij ons aanbevolen.

Staat de kerstvoorstelling in of op uw gebouw er nog niet in, stuur dan een foto en zoveel mogelijk informatie naar: **info@stichtingerfgoedrondkerst.nl**

Het boekwerk is dus onderhevig aan wijzigingen en aanvullingen die wij ontvangen.

Peter Diemer

Voorzitter

Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst Nederland

Revisie: 2024-04-15

Inhoud

Plaats	Gebouw	Pagina
's-		
's-Gravenhage (ZH)	H. Paschalis Baylon	19
's-Gravenhage (ZH)	Willibrorduskapel	20
's-Gravenhage (ZH)	St. Jacobskerk of Grote Kerk	21
's-Gravenhage (ZH)	St. Jacobus de Meerdere kerk	23
's-Hertogenbosch (NB)	St. Catharina of Kruisherenkerk	28
's-Hertogenbosch (NB)	St. Jans kathedraal	30
's-Hertogenbosch (NB)	Lucaskerk	52
't		
't Goy (U)	O.L. Vrouw ten Hemelopneming	53
't Veld (NH)	H. Martinus	55

Plaats	Gebouw	Pagina
A		
Aalten (Ge)	St. Helenakerk	56
Aarle-Rixtel (NB)	Mariakapel	57
Abcoude (U)	H.H. Cosmas en Damianuskerk	59
Aerdenhout (NH)	H. Antonius en Paulus	60
Alkmaar (NH)	St. Laurentiuskerk	61
America (L)	H. Jozefkerk	62
Amersfoort (U)	H. Georgius	64
Amersfoort (U)	St. Joris op 't Zand	67
Amersfoort (U)	St. Franciscus Xaveriusparochie	68
Amstenrade (L)	O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen	69
Amsterdam (NH)	Begijnhofkapel	70
Amsterdam (NH)	Voormalige Johannes de Doper	72
Amsterdam (NH)	Mozes en Aronkerk	73
Amsterdam (NH)	St. Franciscus van Assisi of Boomkerk	74
Amsterdam (NH)	St. Franciscus Xaveriuskerk (De Krijtberg)	75
Amsterdam (NH)	O.L. Vrouw van de Allerheiligste Rozenkrans of Obrechtkerk	78
Amsterdam (NH)	Keizersgracht 88	80
Amsterdam (NH)	Huis Bartolotti	81
Amsterdam (NH)	H.H. Martelaren van Gorcum of Hofkerk	82
Amsterdam (NH)	Oude Kerk	84
Amstelveen (NH)	Voormalige Annakerk	86
Amstelveen (NH)	St. Urbanus te Bovenkerk	87
Amstelveen (NH)	Titus Brandsma	89
Amsterdam (NH)	De Goede Herder	90
Amsterdam (NH)	Petrus en Paulus (Papegaai)	91
Amsterdam (NH)	O.L. Vrouwekerk	92
Andijk (NH)	Maria Middelaars van Alle Genaden	93
Anloo (D)	N.H. Magnus kerk	94
Apeldoorn (Ge)	Maria of O.L.V. ten Hemelopnemingskerk	96
Arcen (L)	Gemeentehuis	99
Arnhem (Ge)	St. Walburgis kerk	100
Asselt (L)	H. Dionysiuskerk	101
Assen (D)	O.L. Vrouw Maria ten Hemelopneming kerk	103
Assendelft (NH)	St. Odulphus	104
Asten (NB)	H. Maria Presentatie kerk	106
Austerlitz (U)	Voorm. kerk O.L. Vrouw Altijddurende Bijstand	107

Plaats	Gebouw	Pagina
B		
Baarlo (L)	H. Petruskerk	110
Bakel (NB)	St. Willibrorduskerk	111
Bakkum (NH)	Maria ten Hemelopneming	112
Bedum (Gr)	Maria ten Hemelopnemingskerk	113
Beek (L)	St. Hubertuskerk	115
Beek (L)	St. Martinuskerk	116
Beek en Donk (NB)	H. Leonarduskerk	117
Belfeld (L)	H. Urbanuskerk	118
Beltrum (Ge)	O.L. Vrouw ter Hemelopneming	119
Bennebroek (NH)	Voormalige St. Jozefkerk	121
Bennebroek (NH)	Lucia-Klooster	122
Berg en Terbijt (L)	H.H. Monulphus en Gondulphus	123
Bergen op Zoom (NB)	St. Gertrudiskerk	125
Bergen op Zoom (NB)	O.L. Vrouw van Lourdes	126
Bergharen Gem. Maastricht (L)	H. Cornelius	128
Berghem (NB)	St. Willibrorduskerk	130
Berlicum (NB)	Sacramentskerk	131
Beuningen (Ge)	O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand	132
Bingelrade (L)	St. Lambertus	133
Blitterswijk (L)	O.L. Vrouw Geboortekerk	135
Bloemendaal (NH)	Allerheiligst Sacrament	136
Bloemendaal (NH)	Allerheiligste Drieëenheid	137
Bocholtz (L)	H. Jacobus de Meerderekerk	138
Bolsward (Fr)	St. Franciscusbasiliek	139
Bolsward (Fr)	Martinikerk	140
Boukoul (L)	H. Theresia van het Kind Jezus	141
Bovenkarspel (NH)	H. Martinus	143
Bovenkerk (NH)	H. Urbanus	144
Boxmeer (NB)	Petrusbasiliek	145
Boxmeer (NB)	Karmelklooster	146
Boxtel (NB)	St. Petrus stoel te Antiochië Basiliek	149
Brachterbeek (L)	H.H. van Jezus	150
Breezand (NH)	H. Johannes Evangelist	151
Breskens (Z)	H. Barbara	152
Breukelen (U)	H. Johannes de Doper	153
Broekhem Gem. Valkenburg	H. Joseph	154
Broekhuizen (L)	H. Nicolaas	156
Broekhuizenvorst (L)	H. Naam Jezus	157
Broeksittard (L)	O.L. Vrouw Geboortekerk	159
Budel (NB)	Huis Zusters van de Liefde	160
Bunnik (U)	Barbarakerk	162
Bussum (NH)	St. Vitus kerk	163

Plaats	Gebouw	Pagina
C		
Cadier en Keer (L)	H. Kruisverheffing	164
Cadier en Keer (L)	Huize Gerlachus	165
Cadier en Keer (L)	Missiehuis Sociëteit voor Afrikaanse Missiën	166
Cadier en Keer (L)	Stichting Jeugdzorg St. Joseph	167
Castenray (L)	H. Matthias	168
Coevorden (D)	H. Willibrorduskerk	169
Cuijk (NB)	St. Martinuskerk	170
Cuijk (NB)	St. Agathakerk	173
Culemborg (Ge)	Barbarakerk	174
D		
Dalfsen (O)	Cyriacuskerk	176
Delden (O)	H. Blasiuskerk	177
Delft (ZH)	H.H. Nicolaas en gezellenkerk	178
Delft (ZH)	Maria van Jessekerk	179
Delft (ZH)	Maria en Ursulakerk	182
Delft (ZH)	Oude kerk	183
Demmen (NB)	St. Willibrorduskerk	184
Den Helder (NH)	Christus Koning van de Vrede	185
Deursen (NB)	St. Rochus	187
Deventer (O)	H. Lebuus of Broederkerk	188
Deventer (O)	H.H. Eersttronnende Apostelen Petrus en Paulus	189
Diemen (NH)	Petrus Banden	190
Diessen (NB)	St. Willibrorduskerk	191
Dinther (NB)	St. Servatiuskerk	192
Doorn (U)	St. Martinus	193
Dordrecht (ZH)	H.H. Antonius en Bonifatius kerk	194
Dordrecht (ZH)	Grote- of Onze Lieve Vrouwekerk	195
Driehuis (NH)	H. Engelmundus	197
Drunen (NB)	St. Lambertuskerk	198
Druten (NB)	H.H. Ewalden kerk	199
E		
Echt (L)	Karmelietessenklooster	201
Echt (L)	Cisterciënserabdijkerk	203
Echt (L)	H. Landricus	204
Eerde (NB)	H. Antonius Abtkerk	207
Eijsden (L)	Voormalige kapel Ursulinenklooster	208
Eindhoven (NB)	St. Petruskerk	209
Eil (L)	H. Antonius Abt	210

Plaats	Gebouw	Pagina
E		
Elsloo (L)	St. Augustinuskerk	212
Elsloo (L)	Mariakerk (O.L.V. Vrede des Harten)	214
Engelen (NB)	St. Lambertus	215
Enschede (O)	H. Jacobuskerk	216
Epen (L)	St. Paulus' Bekering	217
Enter (O)	H. Antonius Abtkerk	218
Eversoord (L)	O.L.Vrouw Onbevlekt Ontvangen	219
Eygelshoven (L)	H.H. Johannes de Doper en Pastoor van Ars	220
F		
G		
Geleen (L)	Christus Koning	222
Geleen-Lindenheuvel (L)	O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand	223
Geleen-Lutterade (L)	St. Augustinuskerk	224
Gemonde (NB)	St. Lambertus	225
Genhout (L)	St. Hubertuskerk	226
Gennep (L)	St Martinuskerk	228
Genooi (L)	O.L. Vrouw van Genooi	229
Geysteren (L)	H. Willibrordus	231
Glanerbrug (O)	O.L. Vrouw van de Heilige Rozenkrans	232
Goes (Z)	Maria Magdalenakerk	233
Goirle (NB)	Maria Boodschap	234
Goirle (NB)	Rotonde	235
Goor (O)	H. Petrus en Paulus	236
Gorinchem (ZH)	Gasthuisstraat 25	237
Gouda (ZH)	St. Janskerk	238
Gouda (ZH)	Johannes de Doper	240
Grave (NB)	St. Elisabethkerk	242
Grevenbicht (L)	H. Catharina en H.H. Petrus en Paulus	243
Griendtsveen (L)	H. Barbarakerk	244
Groesbeek (Ge)	H.H. Cosmas en Damianuskerk	245
Groesbeek (Ge)	St. Antoniuskerk	246
Groningen (Gr)	St. Franciscuskerk	247
Groningen (Gr)	St. Martinikerk	248
Groningen (Gr)	St. Martinus-Jozef Kathedraal	254
Grondsveld (L)	H. Martinus	257
Groot-Genhout (L)	Hubertuskapel	258
Grubbenvorst (L)	Zusters Ursulinen klooster	259
Grubbenvorst (L)	O.L. Vrouw Tenhemelopneming	260
Gulpen (L)	St. Petruskerk	262

Plaats	Gebouw	Pagina
H		
Haanrade (L)	H.H. van Jezus	264
Haarle (O)	H. Sebastianus	265
Haarlem (NH)	St. Bavo Kathedraal (Grote Oude)	266
Haarlem (NH)	St Bavo Kathedrale basiliek of Koepelkerk	271
Haarlem (NH)	Voormalige Kleverpark kerk	272
Haarlem (NH)	H. Adelbertus	273
Haarlem (NH)	Antonius van Padua	274
Haarlem (NH)	Verzorgingshuis Jacob in de Hout	275
Haarlem (NH)	H. Joseph	276
Haarlem (NH)	Mariakerk	277
Haarlem (NH)	Moeder van de Verlosserkerk	278
Haarlem (NH)	H. Johannes de Doper	279
Haarlem (NH)	H. Pastoor van Ars	280
Haarlem (NH)	Voormalige H.H. Petrus en Paulus	282
Haastrecht (ZH)	St. Barnabas kerk	283
Haastrecht (ZH)	St. Gabriëlklooster van de Passionisten	284
Hank (NB)	O.L. Vrouw Onbevleete Ontvangenis	287
Haren (Gr)	Klooster Bethlehem	288
Heel (L)	Gemeentehuis	289
Heel (L)	H. Stephanus	290
Heemskerk (NH)	H. Laurentius en H. Maria	291
Heemstede (NH)	St. Bavokerk	293
Heemstede (NH)	O.L. Vrouw Hemelvaart	302
Heemstede (NH)	Overbos	304
Heemstede (NH)	Mariënheuvel	305
Heer Gem. Maastricht (L)	H. Petrus Banden	307
Heer Gem. Maastricht (L)	Kloosterkapel Opveld	309
Heerlen (L)	St. Petruskerk	310
Heerlen (L)	Bernardinuscollege	312
Heerlen (L)	H. Pancratius	313
Heerlen (L)	Huize De Berg	316
Heerlen (L)	Theresia of Carmelkapel	317
Heerlen Bekkerveld (L)	H. Moeder Annakerk	318
Heeswijk-Dinther (NB)	Abdij van Berne	319
Heeswijk-Dinther (NB)	Huize Curena - Huize De Bongerd	321
Heeswijk-Dinther (NB)	St. Willibrorduskerk	322
Heiloo (NH)	O.L. Vrouw ter Nood	323
Helden (L)	H. Lambertus	324
Helmond (NB)	O.L. Vrouw ten Hemelopneming	325
Hemmen (Ge)	Ned. Hervormde Kerk	327
Hengelo (O)	St. Lambertus Basiliek	328
Hengstdijk (Z)	H. Catharina	329
Herkenbosch (L)	Heilige Sebastianus	330
Herpen (NB)	St. Sebastianuskerk	333
Herten (L)	H. Michael	334

Plaats	Gebouw	Pagina
H		
Heythuysen (L)	St. Nicolaaskerk	335
Heythuysen (L)	Woonhuis	336
Hilleslagen (L)	Jozefkapel	337
Hilvarenbeek (NB)	St. Petruskerk	338
Hilversum (NH)	O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen	339
Hippolytushoef (NH)	H. Hippolytus	340
Hoensbroek (L)	H. Johannes Evangelist	341
Hoensbroek (L)	H. Johannes Evangelist (kleine St. Jan)	342
Hoge Zwaluwe (NB)	Voormalige St. Willibrorduskerk (nu Onze Kerk)	343
Hoogerheide (NB)	O.L. Vrouw Hemelvaart kerk	344
Hoorn (NH)	De Opdracht	345
Hoonhorst (O)	H. Cyriacus kerk	346
Horn (L)	H. Martinus	347
Horst aan de Maas (L)	H. Lambertus	348
Houten (U)	O.L. Vrouw ten Hemelopneming	349
Houthem (L)	St. Gerlach	353
Huisseling (NB)	St. Lambertuskerk	354
Huissen (Ge)	O.L. Vrouw ten Hemelopneming of Statskerk	355
Huissen (Ge)	H. Martelaren van Gorcum (Zandse Kerk)	356
Hulsberg (L)	H. Clemenskerk	357
Hulst (Z)	H. Willibrordus Basiliek	358

Plaats	Gebouw	Pagina
I		
Itteren Gem. Maastricht (L)	H. Marthinus	359
J		
Jabeek (L)	H. Gertrudis	361
K		
Kapellebrug (Z)	O.L. Vrouw ter Eecken	363
Katwijk (ZH)	H. Johannes de Doper	364
Kerkrade (L)	H. Lambertus	365
Kerkrade (L)	Abdijkerk Rolduc	366
Kerkrade - Gracht (L)	O.L. Vrouw van Lourdes	370
Kerkrade - Hambos (L)	Mariakapel	371
Kerkrade - Heilust (L)	O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand	372
Kerkrade - Holz (L)	H. Catharina	373
Kerkrade - Kaalheide (L)	St. Jozef	375
Kloosterzande (Z)	H. Martinus	376
Klundert (NB)	Johannes de Doperkerk	377
Kranenburg / Vorden (Ge)	Antonius v. Paduakerk/Heiligenbeeldenmuseum	378
Krommenie (NH)	St. Petruskerk	382
Kronenberg (L)	H. Theresia van het Kind Jezus	385
Kunrade Gem. Voerendaal (L)	O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand	387
L		
Laar Gem. Weert (L)	H.H. Hiëronymus en Antonius	388
Landgraaf - Abdissenbosch (L)	H. Bernadette	389
Langeberg Gem. Brunssum (L)	H. Familie	390
Laniers (L)	Catharina van Alexandrië	391
Leiden (ZH)	St. Annahofje	392
Leveroy (L)	St. Barbara	393
Liempde (NB)	St. Jans-onthoofdingskerk	394
Lievalde (G)	Mariakapel	395
Limbricht Gem. Sittard-Geleen (L)	St. Salvituskerk	396
Limmel Gem. Maastricht (L)	H. Johannes de Doper	404
Limmen (NH)	H. Cornelius kerk	406
Lindenheuvel (L)	O.L.Vrouw van Altijddurende Bijstand	407
Linne (L)	H. Martinus	408
Lith (NB)	St. Lambertus	409
Lithoijen Gem. Oss (NB)	Norbertijner parochie	413
Loenen (Ge)	H. Antonius Abt	414
Lomm (L)	H. Antonius Abt	415
Loppersum (Gr)	Petrus en Paulus kerk	416
Lottum (L)	H. Gertrudis	418

Plaats	Gebouw	Pagina
M		
Maarsse (U)	H.H. van Jezus	419
Maasbree (L)	H. Aldegundis	421
Maasniel Gem. Roermond (L)	St. Laurentiuskerk	422
Maastricht (L)	H.H. van Jezus (Koepelkerk)	424
Maastricht (L)	H. Carolus Borromeus kapel v.d. Liefde zusters	426
Maastricht (L)	St. Matthiaskerk	427
Maastricht (L)	O.L.V. Tenhemelopn. "Sterre der Zee" Basiliek	432
Maastricht (L)	St. Servaas Basiliek	440
Maastricht (L)	St. Theresiakerk	446
Maastricht (L)	O.L. Vrouw van Lourdeskerk	450
Maastricht (L)	Platielstraat	451
Maastricht - Bosscherveld (L)	H. Hubertus	452
Maastricht - St. Pieter beneden (L)	H. Petrus	453
Maastricht - St. Pieter op de Berg (L)	Allerheiligste Verlosser	454
Maastricht - Wyck (L)	H. Martinus	455
Maastricht - Wittenvrouwenveld (L)	O.L. Vrouw van Lourdes	456
Mechelen (L)	H. Johannes de Doper	457
Meerssen (L)	H. Bartholomeus	458
Melderslo (L)	H. Oda kerk	460
Melick (L)	H. Anreas	461
Meppel (D)	St. Stephanuskerk	462
Milsbeek (L)	O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand	464
Moergestel (NB)	St. Jan Onthoofdings-kerk	465
Monnickendam (NH)	Fluwelen Burgwal t.o. nr. 5	466
Monnickendam (NH)	Noordeinde nr. 95	467
Monnickendam (NH)	H.H. Nicolaas en Antoniuskerk	468
Mook (L)	H. Anthonius Abt	470
Mijdrecht/Wilnis Gem. Ronde Venen (U)	St. Johannes de Doper	471

Plaats	Gebouw	Pagina
N		
Naaldwijk (ZH)	H. Adrianus	473
Nederweert (L)	St. Lambertuskerk	474
Nederweert-Eind (L)	H. Gerardus Majellakerk	475
Nederwetten (NB)	H. Lambertuskerk	476
Neer (L)	H. Martinus	477
Neerlangel Gem. Oss (NB)	St. Jans kerkje	478
Nes aan de Amstel (NH)	St. Urbanus	479
Nieuw-Dijk (G)	Antonius van Padua kerk	480
Nieuwegein (U)	Antonius Ziekenhuis	481
Nieuwenhage Gem. Landgraaf (L)	O.L. Vrouw Hulp der Christenen	482
Nieuwenhagerheide (L)	H.H. van Jezus	483
Nieuwenhagerheide (L)	Ut kapelke vaan Maria Koningin van de Vrede	484
Nieuwstadt (L)	H. Johannes de Doper	485
Nieuw-Vennep (NH)	O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen	487
Nijmegen (Ge)	Petrus Canisiuskerk	489
Nijmegen (Ge)	St. Stevenskerk	490
Noorbeek (L)	H. Brigida	493
Noorden (ZH)	Martinuskerk	494
Noordwijk (ZH)	St. Jeroen	495
Nootdorp (ZH)	H. Bartholomeuskerk	496
O		
Odijk (U)	H. St. Nicolaas	498
Ohé en Laak (L)	O.L. Vrouw Geboorte	499
Oirlo (L)	H. Gertrudis	500
Oirsbeek (L)	St. Lambertus	501
Oirschot (NB)	Paters van Montfortanen kapel	502
Oldenzaal (O)	St. Plechelmus Basiliek	503
Onderdijk (NH)	H. Gerardus Majella	506
Oosterbeek (Ge)	St. Bernulphuskerk	507
Oosterend (Texel Fr)	Martiniskerk	509
Oosterhout (NB)	H. Antonius van Padua	510
Oosterhout (NB)	St. Jan Basiliek	511
Oosterwijtwerd (Gr)	Mariakerk	512
Oost-Maarland (L)	H. Jozef	513
Ospel (L)	O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen	516
Ottersum (L)	H. Johannes de Doper	517
Oud-Ade (ZH)	St. Bavokerk	518
Oudenbosch (NB)	St. Pieter Basiliek	519
Oude-Tongen (Z)	O.L. Vrouw Hemelvaart	520
Oudewater (U)	St. Franciscus kerk	521
Oudorp (NH)	H. Laurentius	523
Overdinkel (O)	H. Gerardus Majella	526
Overveen (NH)	O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen	527
Overzande (Z)	O.L. Vrouw Hemelvaartskerk	528

Plaats	Gebouw	Pagina
P		
Paasart Gem. Hoensbroek (L)	H. Joseph	530
Panheel (L)	O.L. Vrouw van het Heilig Hart	531
Pijnacker Gem. Pijnacker-Nootdorp (ZH)	H. Johannes de Doper Parochie	532
Puth (L)	H. Petrus Conisius	533
Py-Echt (L)	O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen	534
Q		
R		
Raalte (O)	Heilige Kruisheffing Basiliek	535
Ravenstein (NB)	St. Josephkapel	537
Reek (NB)	St. Antonius Abt	538
Renkum (Ge)	O.L. Vrouw ten Hemelopneming	540
Reuver (L)	H. Lambertus	541
Riel (NB)	H. Antonius Abtkerk	542
Rijswijk (ZH)	H. Bonifatiuskerk	543
Rijswijk (ZH)	H. Vincentius a Paulo kerk	544
Rimburg Gem. Landgraaf (L)	H. Drievuldigheid	545
Roermond (L)	H.H. van Jezus en O.L. Vrouw van Altijdurende Bijstand	546
Roermond (L)	Laurentius Ziekenhuis	547
Roermond (L)	O.L. Vrouw Tenhemelopneming (In 't Zand)	548
Roermond (L)	O.L. Vrouw Munsterkerk	549
Roermond (L)	St. Carolus broederkapel	555
Roermond (L)	St. Christoffelkathedraal	556
Roggel Gem. Leudal (L)	Petrus en Paulus Parochie	562
Rosmalen (NB)	St. Lambertuskerk	565
Rothem Gem. Meerssen (L)	H.H. van Jezus	567
Rotterdam (ZH)	H.H. Laurentius & Elisabeth Kathedraal	568
Rotterdam (ZH)	Oude of Pelgrimsvaderskerk	570
Rumpen Gem. Brunssum (L)	H. Vincentius a Paulo	571

Plaats:	Gebouw	Pagina
S		
Sappemeer Gem. Midden Groningen (Gr)	St. Willibrorduskerk	572
Schaesberg Gem. Landgraaf (L)	H.H. van Petrus en Paulus	574
Schalkwijk (U)	H. Michaël	575
Scheveningen (ZH)	H. Antonius Abt Kerk	578
Schijndel (NB)	St. Servatiuskerk	579
Schilberg-Echt (L)	O.L. Vrouw van Schilberg kapel	580
Schimmert (L)	H. Remigius	581
Schinnen (L)	H. Dionysius	582
Schin op Geul (L)	Mauritiuskerk	585
Schinveld (L)	H. Eligius	586
Schoonhoven (U)	Bartholomeuskerk	588
Sevenum (L)	H.H. Fabianus en Sebastianus	591
Sibbe en IJzeren (L)	H. Roza	593
Sint Anthonis (NB)	H. Antonius Abt Kerk	594
Sint Geertruid (L)	H. Gertrudis	595
Sint Odiliënberg (L)	Priorij Thabor kapel	596
Simpelveld (L)	H. Remigius	597
Simpelveld (L)	O.L. Vrouw Sterre der Zee	598
Simpelveld (L)	St. Jozefklooster	599
Simpelveld (L)	Huize Lorento	600
Sittard (L)	O.L. Vrouw H.H.	601
Sittard (L)	St. Petruskerk	602
Sloten (NH)	St. Paneratus	603
Slotermeer (NH)	St. Hendricusschool	604
Sluis (Z)	H. Johannes de Doper	605
Sneek (Fr)	St. Martinuskerk	606
Spekholzerheide Gem. Kerkrade (L)	St. Martinuskerk	607
Steenwijksmoer (D)	Franciscuskerk	609
Steyl (L)	H.H. Klooster	610
Steyl (L)	St. Michaël (de Bovenkerk)	611
Stramproy (L)	H. Willibrorduskerk	612
Susteren (L)	H. Amelbergakerk	613
Swalmen (L)	H. Lambertus	614
Sweikhuizen Gem. Beekdalen (L)	R.K. Kerk	616
Swolgen (L)	St. Lambertuskerk	617

Plaats:	Gebouw	Pagina
T		
Tegelen (L)	Abdij O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen	618
Tegelen (L)	H. Jozef	622
Tegelen (L)	H. Martinus	624
Tegelen (L)	Nieuwe Munt	629
Tegelen (L)	Priorij Nazareth	630
Tegelen (L)	Keramiekcentrum Tiendschuur	632
Ter Apel (Gr)	St. Willibrorduskerk	633
Terheijden Gem. Drimmelen (NB)	H. Antonius Abt kerk	634
Thorn (L)	H. Michaelskerk of Abdijkerk	635
Thorn (L)	Kapel onder de Linden	637
Tienray (L)	O.L. Vrouw Troosteres der Bedrukten	638
Tilburg (NB)	Johannes Zwijzen Fraterhuis	639
Tilburg (NB)	Voormalige O.L. Vrouw Visitatiekapel	640
Tilburg (NB)	St. Dionysius of Heilige Kerk	641
Tilburg (NB)	St. Jozefkerk of Heuvelsekerk	642
U		
Ubachsberg (L)	H. Bernardus	644
Uden (NB)	Pauluskerk	646
Udenhout (NB)	St. Lambertuskerk	647
Ulestraten (L)	H. Catharina	648
Ursem (NH)	Heilige Bavo	649
Utrecht (U)	H. Johannes Bernardus	651
Utrecht (U)	St. Augustinus kerk	652
Utrecht (U)	St. Catharina kathedraal	653
Utrecht (U)	St. Gertrudis kathedraal	655
Utrecht (U)	Dom kerk	656
Utrecht (U)	Willibrord kerk	658

Plaats:	Gebouw	Pagina
V		
Vaals (L)	H. Paulus	659
Vaesrade (L)	H. Servatius	661
Valkenburg (L)	H.H. Nicolaas- en Barbara kerk	662
Valkenburg (L)	Mergelrijk	666
Valkenburg (L)	Romeinse grotten	667
Varik Gem. West Betuwe (Ge)	Petrus en Paulus kerk	668
Veghel (L)	St. Lambertuskerk	669
Velden (L)	H. Andreas	671
Venlo (L)	St. Martinuskerk	672
Venlo (L)	O.L. Vrouw van Genooy	677
Venlo (L)	Valuacollege voormalig Collegium Marianum	679
Venlo - Blerick (L)	H. Maximilian Maria Kolbe	680
Venray (L)	Voormalige St. Anna Kapel	681
Venray (L)	St. Petrus' Banden of Grote kerk	682
Venray (L)	De Zeven Smartenkerk	684
Vianen (U)	H. Maria Tenhemelopneming	685
Vierlingsbeek (NB)	Voormalige Laurentiuskerk	686
Vijlen (L)	H. Martinus	687
Voerendaal (L)	H. Laurentius	688
Vogelenzang (NH)	O.L. Vrouw ten Hemelopneming	689
Voldrop(L)	H. Martinus	690
Voorhout (U)	Heilige Bartholomeuskerk	691
Voorschoten (ZH)	H. Laurentius en Moeder Gods kerk	693

Plaats:	Gebouw	Pagina
W		
Waalwijk (NB)	Kerk aan de haven	696
Waalwijk (NB)	St. Jan de Doper	697
Wanroij (NB)	H. Cornelius kerk	698
Warmenhuizen (NH)	H. Ursula en Gezellinnen	699
Weert (L)	H. Martinus	700
Weert - Boshoven (L)	H. Oda	702
Weert - Keent (L)	St. Josephkerk	703
Welten Gem. Heerlen (L)	St Martinuskerk	706
Wervershoof (NH)	St. Werenfridus	709
Westbeemster (NH)	St. Johannes de Doper	710
Weurt Gem. Beuningen (Ge)	St. Andreas kerk	713
Wierden (O)	St. Jan de Doper	714
Wijbosch (NB)	H. Servatius	715
Wijchen (Ge)	St. Antonius Abt kerk	716
Wijk bij Duurstede (U)	St Johannes de Doper	717
Wijlre (L)	Parochie - Centrum	718
Wijnaldum (Fr)	St. Andreaskerk	719
Wijnandsrade (L)	H. Stefanus	720
Wilnis Gem. Ronde Venen (U)	PKN. Kerk	721
Winschoten (Gr)	St. Vitus	722
Winssen (Ge)	H. Antonius van Padua kerk	724
Wittem (L)	Gerarduskapel	725
Wittem (L)	Kloosterkapel	726
Wittem (L)	TBC. huisje klooster	727
Woerden (U)	H. Bonaventura	728
Woerden (U)	Lutherse Kerk	729
Wolder Gem. Maastricht (L)	H.H. Petrus en Paulus	730
Wormer Gem. Wormerland (NH)	Maria Magdalenakerk	731

X

Plaats:	Gebouw	Pagina
Y		
Yerseke (Z)	Voormalige St. Annakerk	732
Ymuiden (NH)	H. Laurentius van Brindisi	733
Ymuiden (NH)	Petrus kerk	734
Ysselsteyn (L)	H. Oda	735
Z		
Zaandam (NH)	Oud - Katholieke kerk	736
Zaandam (NH)	St. Bonifatiuskerk	737
Zaltbommel (Ge)	Maarten van Rossemhuis (Stadskasteel)	738
Zandvoort (NH)	H. Agathakerk	739
Zeddam (Ge)	St. Oswalduskerk	740
Zeeland (NB)	Mariakapel	742
Zevenaar (Ge)	St. Andreaskerk	744
Zevenaar (Ge)	St. Martinuskerk	745
Zoeterwoude (U)	St. Jan Onthoofding	746
Zwaagdijk-Oost (NH)	H. Jozef	747
Zwolle (O)	Dominicanenklooster	748
Zwolle (O)	Dominicanenkerk	749
Zwolle (O)	O.L. Vrouw Tenhemelopneming "De Peperbus"	750
Zwolle (O)	St. Michaël	752
Zwolle (O)	Verrijzeniskerk	755

Waar: 's-Gravenhage (ZH), H. Paschalis Baylon

Wat: Maria altaar

Wie: Jan Eloy en Leo Brom

Wanneer: 1924

Afmetingen:

Materiaal:

- Annunciatie

Foto: Henk Stam Rijswijk.

Waar: 's-Hertogenbosch (NB), St. Janskathedraal

Wat: Kerstverhaal in 12 wimbergen

Wie:

Wanneer: 1400 later diverse malen vernieuwd

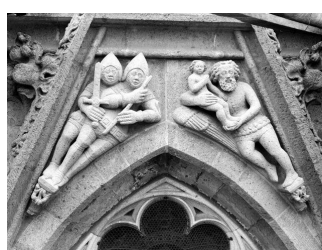
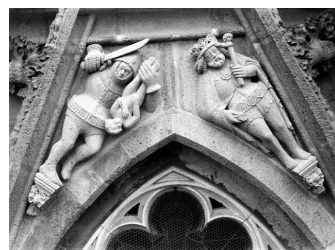
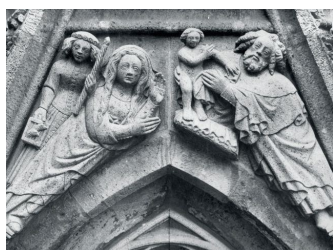
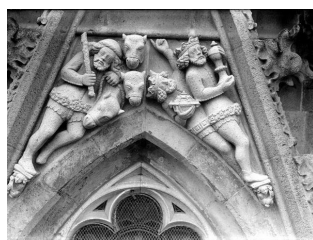
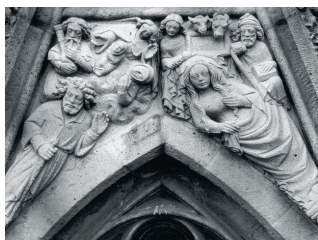
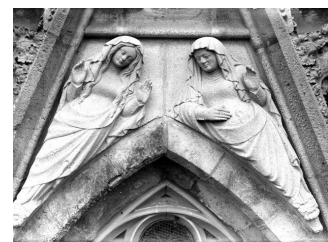
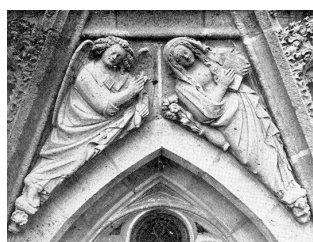
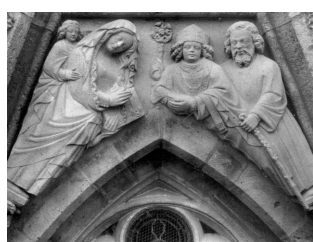
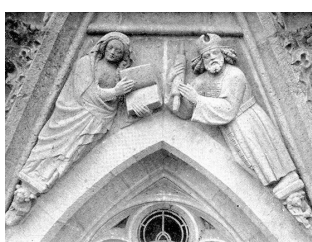
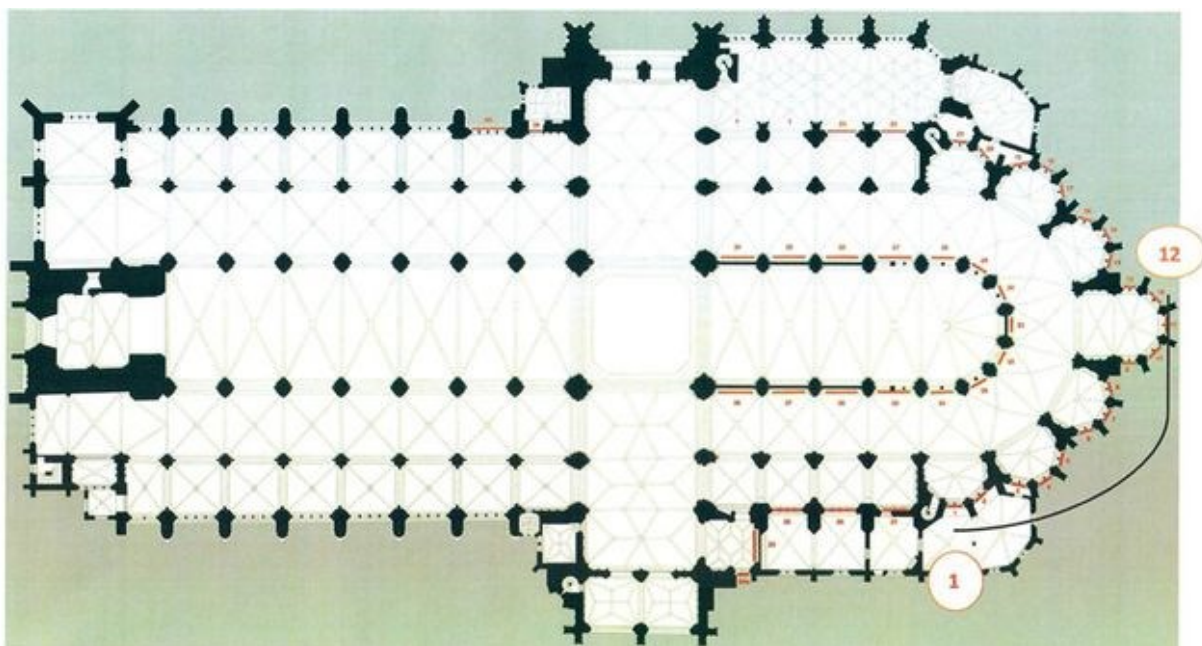
Afmetingen:

Materiaal: Zandsteen

1 Maria in de tempel, 2 Verloving Maria en Jozef, 3 Annunciatie, 4 Maria bezoekt Elisabeth
5 Geboorte Christus, 6 Besnijdenis, 7 Driekoningen, 8 Aanbidding door koning
9 Presentatie in de tempel, 10 Kindermoord, 11 soldaten en Jozef met Kind, 12 Vlucht naar
Egypte.

Foto's en meer informatie zie:

<https://www.erfgoedshertogenbosch.nl/verhalen/een-eeuwenoude-kerststal-in-steen-op-de-sint-jan>

Waar: 's-Hertogenbosch (NB), St. Janskathedraal

Wat: Luchtboogbeelden

Wie: Lambert Hazenmans

Wanneer: 1870 / 1873

Afmetingen:

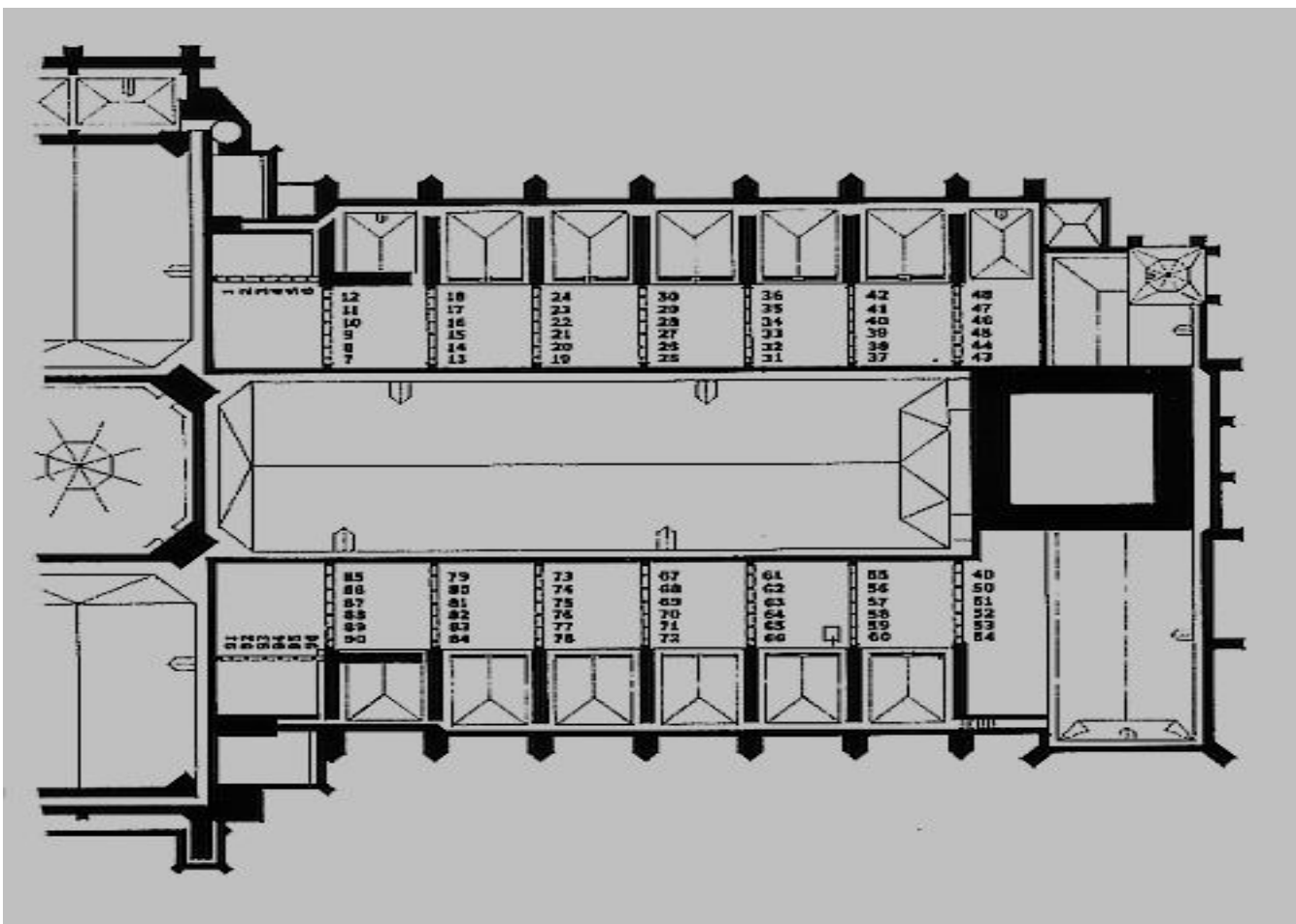
Materiaal: Zandsteen

Foto's: P.M.Diemer

In het kader van het Jheronimus Bosch jaar 2016 was het, met de aangebrachte steigers en looppaden in de dakgoten, mogelijk om eens goed naar de 96 luchtboogfiguren te kijken. Vanaf de grond is dat bijna onmogelijk. Drie van de 96 figuren hebben een relatie met het Kerstverhaal. Aan de Zuidzijde zitten ze op boog 4. Het onderste figuur (1) is de Vedelspeler daarna (2) Man met hamer dan (3) Koning Balthasar, (4) Koning Caspar, (5) Koning Melchior en (6) als laatste figuur de Gevleugelde draak. Veel oorspronkelijke figuren uit de periode 1478 / 1517 zijn helaas verloren gegaan en vervangen door nieuwe beelden ontworpen door Lambert Hazenmans, in de jaren 1870 / 1873. Het schoonmaken van deze nieuwe figuren is in een vergevorderd stadium (Noordzijde boog 2 figuren 1 t/m 6).

Zuidzijde 7 6 5 4 3 2 1

8

Z-4-3 Koning Balthasar (?)

De restaurateurs van de negentiende eeuw hebben hier één van de Driekoningen, de bebaarde koning Balthasar uitgebeeld.

In zijn handen houdt hij een kostbaar reukvat, om aan de net geboren Christus te geven.

Het oude beeldje, nu in het depot van de bouwloods, heeft echter overduidelijk een gewone drinkkan in de handen.

Hoewel het hoofd ontbreekt, is nog wel zichtbaar dat het mannetje een hoofddoek droeg. Gezien de eenvoudige kleding en de voorschoot is het mogelijk dat hier oorspronkelijk een pottenbakker is uitgebeeld.

Z-4-4 Koning Caspar (?)

Bij de restauratie in de negentiende eeuw werd op deze plek op de luchtboog koning Caspar uitgebeeld. Het oude beeldje, nu in Museum de Bouwloods, is verminkt bewaard gebleven.

Hoewel op een oude foto zichtbaar is, dat het beeldje een nu verdwenen attribuut, gelijkend op de kelk die bij het nieuwe beeldje aanwezig is, in de rechter hand heeft, is toch twijfelachtig of hier oorspronkelijk één der koningen was uitgebeeld.

Ofschoon het beeldje op allerlei punten het oude voorbeeld volgt, heeft het oude duidelijk een soort houweel op de linker schouder, waar nu een scepter of staf is aangebracht.

Z-4-5 Koning Melchior (?)

De negentiende-eeuwse restaurateurs hebben hier één der Driekoningen, de zwarte koning Melchior met giften voor het Christuskind, voorgesteld.

Het oude beeldje in het depot van de bouwloods laat echter geen twijfel over het feit, dat het figuurtje geen kroon droeg, maar een muts. Wel laat het oude beeldje, net als de "kopie", de linkerhand rusten op het handvat van een grootkromzwaard.

In de Middeleeuwen gebruikte men het kromzwaard vaak om aan te geven, dat de persoon uit het oosten kwam en islamiet was.

Of het kromzwaard voor Lambert Hazenmans, aanleiding was om hier de donkere koning Melchior van te maken, is niet bekend.

Tekst uit het boek "De 96 luchtboogfiguren op de Sint-Jan" van Ronald Glaudemans. Uitgegeven door Heinen in 2004. 96 blz. Met fotomateriaal. ISBN 9077721126

Waar: 's-Hertogenbosch (NB), Lucaskerk

Wat: Fresco

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

- Annunciatie

Foto: check TX's input sing

Waar: **Aerdenhout (NH)**, H. Antonius en Paulus

Wat: Kerstgroep

Wie: Mej. H. van Eck

Wanneer: 1962

Afmetingen:

Materiaal: Met stof beklede draadfiguren

Foto:

Waar: **Amersfoort (U)**, St. Joris op 't Zand

Wat:

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

- Aanbidding door de Herders

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Amsterdam (NH)**, Keizersgracht 88

Wat: Geveltop

Wie: Jan Bouman

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

- Driekoningen met geschenken

Foto: tekenboek 't Wapen van Amsterdam

Waar: **Amsterdam (NH)**, Huis Bartolotti

Wat:

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

- Driekoningen met ster en tekst DRIE KONINGEN, hoek Singel/Driekoningenstraat

Foto's:

Waar: **Amstelveen (NH)**, Voormalige Annakerk

Wat: Kerstgroep

Wie:

Wanneer:

Afmetingen: 50 cm.

Materiaal: Gips, gepolychromeerd

In 2011 overgedragen aan de Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst Nederland in verband met sluiting van de kerk.

Foto's P.M. Diemer

Aan: Parochiebesturen in het Bisdom Haarlem
Van: Vereniging "Vrienden van de Kerstgroep"
- Nederland - afdeling Noord-Holland
Dd.: 28 november 1995

Geacht Bestuur,

Sinds 15 november 1993 bestaat in ons land de "Vereniging Vrienden van de Kerstgroep - Nederland -". De Noordhollandse leden vormen binnen die landelijke vereniging een eigen afdeling. Hun doel is het doel van de landelijke vereniging (zie bijgesloten folder), maar zij wil tevens bijdragen aan het behoud en kennis van kerstgroepen en kerstgroep-collecties in Noord-Holland.

Het bisdom Haarlem is intussen bereid gevonden rechtspersoon te zijn voor de afdeling, zodat Kerstgroepen aan haar bij testament vermaakt kunnen worden. Het bisdom stelde ook opslagruimte ter beschikking op "Hageveld". De leden van de afdeling hebben het op zich genomen de groepen te exposeren.

Het nieuwste initiatief van de afdeling is: het inventariserend in kaart brengen van de Kerstgroepen van de parochies in ons bisdom.

Daarom schrijven wij deze brief aan u.

1. Zou u voor ons in de komende Kerstdagen een foto willen maken van uw Kerstgroep(en) en die willen opsturen aan ons.
2. Zou u - op de achterkant van uw foto - uw Kerstgroep willen beschrijven met - voorzover dat mogelijk is - de volgende gegevens:
 - Land van herkomst:
 - Kunstenaar/atelier:.....
 - Materiaal, waarvan zij gemaakt is:.....
 - Jaar, waarin zij gemaakt is:.....
 - Jaar (jaren), waarin ze werd verworven:.....
 - (Eventueel) prijs van aanschaf:.....
 - Nadere bijzonderheden:.....
(zoals: voor de Maria-figuur stond de toenmalige huishoudster.....
model of andersoortige bijzonderheden)
 - Eigendom van de parochie.....
te.....

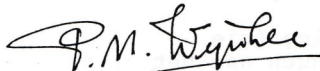
U zou ons zeer terwille zijn als u dit voor ons zou willen doen.

2

Wij - van onze kant - zullen dan trachten in de toekomst daaraan enkele publicaties te wijden in "Samen kerk".

Met vriendelijke groet en hartelijke dank voor uw moeite in deze,

namens "Vrienden van de Kerstgroep"
- afdeling Noord-Holland -

Pastor P.N. Wijnker
Krakeling 5
2121 BK Bennebroek

Bijlage: folder

Oudorp 2 januari 1997

Betreft : Uw brief dd. 28 november 1995

Geachte Pastor P.N.Wijnker

Het is nu ruim 1 jaar geleden, dat u ons een brief stuurde met het verzoek gegevens te verstrekken over onze kerstgroep.

Door onbekende oorzaak is deze brief verdwenen en nu met Kerstmis weer boven water gekomen. Wij proberen ons nu te haasten ~~deze brief alsnog te beantwoorden hoewel haast in deze wat overdreven is.~~

Wat de gegevens over deze Kerststal betreft kunnen wij zeer weinig boven water krijgen. Wij weten dat hij zo'n 75 jaar oud is maar het land van herkomst en het atelier waar hij vervaardigd is, is ons niet bekend. Misschien kunt u ons hierover wat meer vertellen en heeft u een soortgelijke groep in uw verzameling. Deze groep bestaat uit 20 beelden. De grootte van de staande beelden is ongeveer 80 cm. De knielende figuren zijn ongeveer 62 cm. De Kameel is 97 cm lang en 80 cm hoog. De groep is van gips vervaardigd. Op de foto staat een knikengeltje, die niet tot de groep behoort.

De groep is eigendom van de Laurentius parochie Herenweg 77/79 1829 AC Oudorp (Alkmaar) Het pastorale team bestaat uit :
Zr.R.Hoff - Pastor D.Braakman - tel. 072-5113617

Een leuk detail is het feit dat het precies 20 jaar geleden is dat er stemmen opgingen om deze groep weg te doen en een moderne aan te schaffen. De groep was zo gehavend dat hij met Kerstmis niet meer geplaatst kon worden. We hebben ons er toen sterk voor gemaakt het nog een jaar aan te zien. In dat jaar is er heel wat gebeurd. Alle beelden zijn gerestaureerd en er is een nieuwe stal gebouwd. Het waren vooral de oudere mensen, die na dat jaar lieten blijken dat zij zeer gehecht waren aan deze oude kerstgroep en blij waren dat de vervanging niet was doorgegaan.

Pastor ik hoop u hiermee van dienst te zijn geweest en misschien hoor ik nog iets meer van u over deze groep, die mij zeer na aan het hart ligt.

Met vriendelijke groet
Hoogachtend

J.B.M.de Boer
Lekstraat 13
1823 EW Alkmaar
tel.072-5120234

Zegel op het voetstuk
van het beeld.

Waar: **Overveen (NH)**, O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen
Wat: Kerstgroep
Wie: Ide Min, Bergen (NH)
Wanneer: 1965
Afmetingen:
Materiaal: Klei

Aankleding door dames van het voormalige Vrouwengilde. Figuren naar beeltenis van bekenden uit Bergen (o.a. familieleden)

Foto's:

Waar: **Ovezande (Z)**, Onze Lieve Vrouw Hemelvaartskerk

Wat: Kerstgroep met stal

Wie: Bel-Art S.A.

Wanneer: 2009

Afmetingen:

Materiaal: Gips, gepolychromeerd

Foto's:

Deze gipsen Kerstgroep is aangeschaft in 2009 bij het 150-jarig bestaan van de parochie.

Parochianen en werkgroepen kregen de gelegenheid om een beeld te sponsoren. Zo hebben de beide koren een herder voor hun rekening genomen.

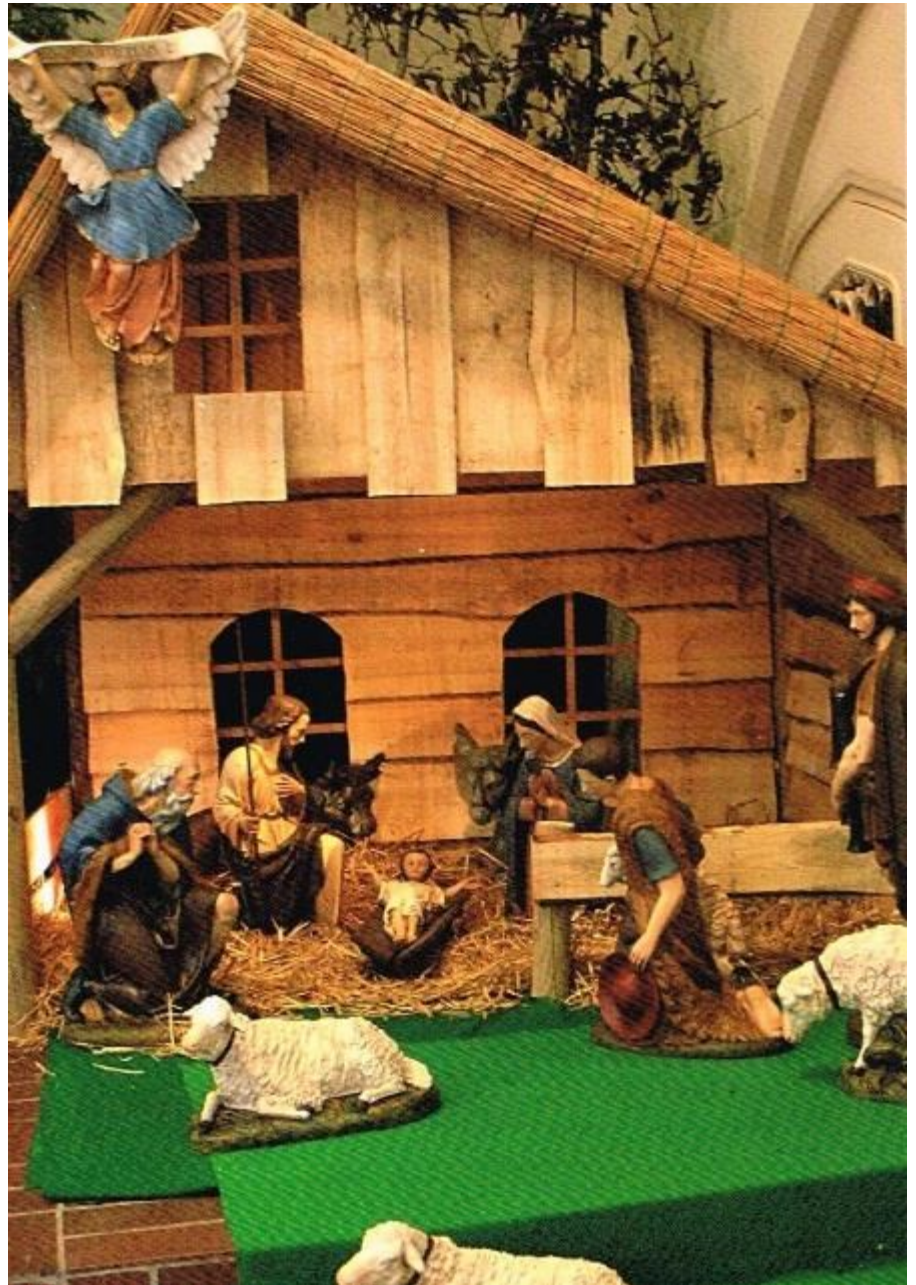
De basisschool heeft elk jaar een actieweek. In 2009 was de opbrengst voor de beelden van de Heilige Familie. De "huisschilder" sponsorde een beeld en de parochianen gaven verschillende beelden, waaronder de Driekoningen. Schapen waren erg in trek. In 2008 werden er ook al verschillende acties gehouden om de kosten van het jubileumjaar op te vangen.

Theatervoorstellingen, boekbesprekingen, tentoonstellingen enz. Tijdens deze festiviteiten werd er gecollecteerd en van het opgehaalde geld is o.a. het kameel gekocht.

De sponsoren zijn onder het betreffende beeld vermeld. De groep is bij Bel-Art S.A. in de bedevaartplaats Banneux, België gekocht.

De kerk zelf is uit 1859 en ontworpen door de Utrechtse architect W.J. Vogelpoel. Een zeldzaam voorbeeld van de Willem II-gotiek, ofwel de tweede fase der neogotiek in Nederland

Marlies Schenk. Lid werkgroep tentoonstellingen Ovezande

Waar: **Roermond (L)**, O.L.Vrouw Munsterkerk

Wat: Schilderij

Wie:

Wanneer: ca. 1435

Afmetingen:

Materiaal:

- Annunciatie
- Geboorte
- Besnijdenis
- Aanbidding door de koningen
- Doop

Foto:

Wordt oudste schilderij van Nederland genoemd. Origineel is in bezit van het Rijksmuseum Amsterdam.

Waar: **Roermond (L)**, St. Carolus broederkapel

Wat: Tabernakeldeuren

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

- Annunciatie

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Roermond (L)**, St. Carolus broederkapel

Wat: Drieluik

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Aanbidding door de Herders Driekoningen en Heiligen

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Roermond (L)**, St. Christoffelkathedraal

Wat: Ramen sacramentskoor

Wie: Joep Nicolas

Wanneer: 1956

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

- Geboorte
- Boodschap aan de Herders in het veld
- Aanbidding door de Driekoningen

Foto's: <https://www.glasmalerei.de/index.html>

Waar: **Roermond (L)**, St. Christoffelkathedraal

Wat: Raam sacramentskoor

Wie: Joep Nicolas

Wanneer: 1956

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

- Geboorte (Detail)

Foto:

Waar: **Roermond (L)**, St. Christoffelkathedraal
Wat: Altaar met de geheimen van de rozenkrans
Wie: P. Cuypers
Wanneer: 1890
Afmetingen:
Materiaal:

- Geboorte
- Opdracht in de tempel, Maria Lichtmis

Foto's:

Waar: **Schoonhoven (U)**, Bartholomeuskerk

Wat: Doxaal

Wie:

Wanneer: 16de eeuw

Afmetingen:

Materiaal: Hout, gesneden

Foto's: P.M. Diemer

Een beeldende woordverkundiging in de genoemde 15de-eeuwse kerk. Het verhaal is uitgebeeld op een zogenaamd Doxaal, een afscheiding tussen koor en schip van de kerk en kon ook dienen als een tribune voor zangers en of een orgel.

In Schoonhoven heeft er vroeger een orgel gestaan. Dit orgel staat nu in de St. Laurenskerk te Rotterdam. Doxaal is afkomstig van het Franse woord doxale of dossale dat weer uit het Latijnse woord dorsum = rug afkomstig is. Met doxale of dossale werden oorspronkelijk de tapijten aangeduid, waarmee de zetels in het koor aan de rugzijde werden versierd. Het doxaal in de kerk dateert uit de eerste helft van de 16de eeuw. Het doxaal met vijf bogen is overvloedig bezaaid met dertien mythische en allegorische lijdensfragmenten, vrouwen-, mannen- en engelenfiguren.

De middelste van de vijf bogen:

De aankondiging met links Maria, haar hand op de bijbel en rechts Gabriel met een staf. Boven de vijf bogen in een zogenaamd vries zijn het leven van Jezus en andere Bijbelverhalen in vijf stukken uitgebeeld.

In het eerste stuk:

- de geboorte aankondiging. Tussen de engel Gabriel en Maria staat een vaas met lelies als teken van de maagdelijkheid van Maria. Daarboven een duif als teken van de Heilige Geest.
- de geboorte van Jezus. Met Jezus in de kribbe, Jozef als oude man met staf en in zijn linkerhand een lantaarn. Ook de os en de ezel ontbreken niet.
- achter Jozef naderen de herders. Boven de herders een engel met een boekrol in de hand. Net als bij profeten als teken van verkondiging.

In het tweede stuk:

- De Wijzen of de drie koningen uit het Oosten. Melchior knielend om zijn geschenk: gouden munten, aan het Kind te overhandigen. Melchior heeft zijn kroon afgelegd. Achter hem de beide andere koningen Balthasar en Caspar met hun gevolg en rijdieren, twee kamelen en de olifant van Caspar die uit Afrika kwam.
- De 12-jarige Jezus in de tempel tussen de Schriftgeleerden.
- De doop in de Jordaan, waar Johannes Jezus doopt. Links en rechts ontkleden zich mensen om ook gedoopt te worden. Onder hen ook een soldaat rechts op de voorgrond.

In het derde stuk:

Het manna in de woestijn, het laatste avondmaal en Abraham met Melchisedek.

In het vierde stuk:

Jezus in de Hof van Gethsémané, Mozes en de koperen slang en de graflegging.

In het vijfde en laatste stuk:

Jona in de vis, de opstanding en Simson draagt de poorten van Gaza weg. Boven deze voorstellingen zijn 15 figuren uitgebeeld: engelen met beker, zwaard, bundel hysop, koker of (gesel) paal, gesel, Kajafas die zijn kleren scheurt, Christus met kruis bijgestaan door Simon van Cyrene, Pilatus die zijn handen in onschuld wast, Engelen met doornenkroon, bundel spijkers, nijptang, ladder en kruis.

Waar: **Wittem (L)**, TBC. sanatoriumhuisje klooster
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer: 2017
Afmetingen:
Materiaal:
Foto: P.M. Diemer

Begin 20ste eeuw was tuberculose (TBC) een gevaarlijke besmettelijke ziekte waar veel mensen aan stierven. Er bestonden toen nog geen medicijnen tegen deze ziekte en om verspreiding te voorkomen werden de patiënten geïsoleerd. De ziekte had vaak een fatale afloop en was eigenlijk nauwelijks te behandelen. De enige mogelijke behandeling was rust, goed eten en veel zuivere lucht. Sinds die tijd staat er in de tuin van het klooster van Wittem een sanatoriumhuisje voor TBC. patiënten. Het eenvoudige houten huisje was draaibaar om de patiënt zoveel mogelijk van zon, licht en lucht te kunnen laten profiteren en de ingang uit de wind te kunnen houden.

Waar: **Zaltbommel (Ge)**, Maarten van Rossemhuis (Museum Stadskasteel)

Wat: Haardplaat inv. 0126

Wie: Onbekend

Wanneer: 1671

Afmetingen: 120 cm h, 85 cm b

Materiaal: Gietijzer

- Aanbidding door de herders

Foto: P.M. Diemer

Waar: **Zevenaar (Ge)**, St. Martinuskerk

Wat: Kerstgroep met stal

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal: Gips, gepolychromeerd

Foto:

Deze kerststal is van 1911 en in de negentiger jaren zijn de beelden gerestaureerd door Ceciel Berns. Ook is er een nieuwe stal gemaakt.

Het woord Kerstmis is afgeleid van Kerst=Christus, kerstenen, wat christelijk maken betekent en mis = eucharistieviering oftewel Christelijke feestviering.

In de westerse kerken en katholieke huisgezinnen is het gebruikelijk in de kersttijd een kerststal neer te zetten.

De kerstgroep heeft tot doel op duidelijk, begrijpelijke wijze de geboorte, de menswording van God voor te stellen en wel zo, dat men de indruk heeft erbij tegenwoordig te zijn en tot meditatie over het gebeuren, en tot een geestelijke pelgrimstocht, wordt geïnspireerd.

Bij de opstelling staat al het goede rechts (men geeft elkaar ook altijd de rechterhand) en minder goede links, gezien met de rug naar de kerstkribbe.

Jezus werd een wikkelkind, Jozef en Maria knielen naast het kind. Jozef is meestal een oudere man, die wat hulpeloos staat te kijken met een kaars of een lantaarn. Maria kijkt vol tederheid, het menselijk gevoel komt sterk tot uitdrukking. In onze streken hebben de herders geen namen en we weten ook niet hoeveel er waren, ze staan meestal links samen met de schapen. De os kijkt naar het kind en staat rechts en de ezel kijkt naar de kribbe en staat links van het Kindje. Er zijn engelen, ze nemen nu actief deel aan het gebeuren, ze bespelen fluit en viool. En een knikengel zorgt ervoor dat bij het deponeren van muntstuk in de gleuf, de engel een knikbeweging maakt. In het Westen kennen we drie wijzen (staan rechts) in het Oosten vier of acht. De drie wijzen symboliseerden de toenmalige bekende werelddelen. De namen zijn Caspar, Melchior en Balthasar en ze hadden goud, wierook en mirre bij zich.

Waar: **Zoeterwoude (U)** , St. Jan Onthoofding

Wat: Schilderij

Wie: Peter Paul Rubens (1577-1640)

Wanneer:

Afmetingen: 140,3 x 112,5 cm

Materiaal: Doek

- Aanbidding door de Driekoningen

Foto: www.kerkfotografie.nl

